

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

De materia, & forma Eucharistiæ. Cap. I.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

graviter quidem, & sacrilegè peccat, quia Confirmatio cum imprimat Characterem, est irreiterabilis, sed non incurrit irregularitatem. Ratio convincens ducitur ex illo principio a aliàs allato. *Illud solum delictum inducit irregularitatem, quod expressè iura decernunt.* Quo posito, sic subsumo. At nullum Jus invenitur, quod delicto iteratæ Confirmationis irregularitatem adnectat; ergo, &c.

a *L. de Irreg. c. 5. n.*
b *G. Hurt. de Confir. diff. 9. Et iterum de Irreg. d. 2. diff. 1. Suar. 3. p. de Sac. d. 38. sec. 2. Bona. Val. March. a- liique cum Lean. de Conf. d. 4. q. 11. c. C. Di- flum est de Conf. d. 5.*

Et ita docent communiter Doctores. b
2. Neque obstat Sacer e Textus, quatenus videtur irregularitatem huic delicto

adnectere: non obstat inquam, nam hoc Cap. est Concilii Tarraconensis, quod fuit Provinciale, atque adeo totam Ecclesiam nequit obligare: vel certè usu est abrogatum; vel denique, quia est pœna, incurretur post sententiam.

3. Reconfirmare sub conditione eum, de quo est dubium, an validè fuerit confirmatus, non solum non esse peccatum, sed rectè factum, sicuti dictum est de dubiè baptizato, monitione non indiget.

Finis de Confirmatione.

Laus DEO, Beatiss. Virgini, ac B. Aloysio.

LIBER QUARTVS

DE

SACRAMENTO EVCHARISTIÆ.

Monitio ad Lectorem.

Adverte, Amice Lector, me de Sacramento Eucharistiæ, ut & de Sacrificio Missæ, cujus tractatio hujus item est loci, pluribus egisse in Opusculo expeditæ Communionis, & in Opusculo de eisdem Missæ Sacrificio. Si ergo sæpius ad Opuscula hæc, te Lector ablegem, ne mireris: id facio, ne ea huc transcribam, cum mea molestia, immo, & cum tua, qui Cambrem repetitam, tuæ mentis appositam, quasi invitus, iterum absumere, cogereris. Hanc eandem monitionem, pro Tractatione Sacramenti Pœnitentiæ, præmissam esse volo.

CAPUT I.

De Materia, & Forma Sacramenti Eucharistiæ.

Materia Eucharistiæ, illud nimirum quod aptum est consecrari, id est, transubstantiari in Christi Domini nostri Corpus, & Sanguinem, Panis d est, & vinum. Forma, illa verba: Hoc est Corpus, &c. Hic est Calix sanguinis, &c.

Trid. sess. 13. c. 2. Et 3.

§. I.

De Materia Sanctissimi Corporis.

Materia certò apta.

1. **P**anis ex vero tritico, quod absolute Frumentum appellamus, e certa est materia. *e s. Th. 3. p. 9. 74. ar. 3. Et passim De Flores.*
2. Eiusdem tamen certitudinis est, si panis fiat ex Roccella, ut ceteri Itali vocant, & nos Siculi communiter vocamus Majorcam. Item si fiat ex illo frumenti genere,

neri, quod non raro apud nos usui est, appellaturque Timminia, aliis Triticum trimestre, seu trimestinum, sic dictum à brevitate, qua nascitur, & maturescit: sunt enim hæc in omni rigore Triticum.

3. Sive autem azimus sit Panis, in quo consecrat Ecclesia Latina, sive Fermentatus, in quo Græca, certa est materia. Quo modo autem ab iis Ecclesiis servanda omnino sit sua consuetudo, & alibi fusc dictum est.

a In Opus-
cu. de
Comm. c.
2. §. 9.

4. Dixi autem (Panis) hoc est comestibilis usu communi, sub denominatione Panis; uno verbo, Panis usualis. Nam propterea massa cruda, esto essentialiter, ut aliqui putant, non differat à Pane cocto, cum non sit usu communi comestibilis, nullo modo ex omnium Theologorum sententia, apta est consecrationi.

5. Panem iterum dico, id est Clibano, seu Furno coctum; vel simili modo igne assum, ut concoqui solent illæ, quas vocamus Hostias, feneo instrumento, ad eas assandas apto; quod certè Clibano æquivaleret: & ut sit, quando Panis assatur sub cineribus, vel in vasis, sive æneis, sive fictilibus, nullo humore adhibito, quia tunc per illam assationem verè sit Panis usualis, ut tenet b Suarez, aliique.

b Suar.
Ægid. De-
lug. Fog.
alique
apud Leã.
Tr. 7. d. 8.
7. 13.
c. Leon. l. c.
9. 12. cum
alio con-
tra vagun.
p. c. Eccl.
3. li. 2. c. 1.
n. 12.

6. Panem denique dico, etiam si e madefactus sit vino, vel aqua, sive frigida, sive calida (dummodo non ita coquatur, ut amittat denominationem panis usualis,) quia sic adhuc remanet Panis. Quare mica panis madefacta, & digitis, manûve compressa, ac reddita, quasi massa, est apta consecrationi, quia etiam sic (si aliud non addas,) Panis usualis est.

De Pane bis cocto dicam n. 20.
7. Quod autem hæc, & similia dicamus de validitate Consecrationis, non verò de licito usu, qui solus ille est servandus, quem conuevit Ecclesia, nimis esse manifestum.

Materia certè inepta pro Consecratione Sanctissimi Corporis.

8. Primò, Ordeum, Orgio. Secundò Avena, Aina Siculis. Tertio, Far, Farro Italis. Quarto Frumentum Indiæ, Masjo Hispanis, non dant materiam aptam conficiendo Pani pro Consecratione, quia nulla ratio-

ne, sunt frumentum. Multò minus Faba, Millium, Lentesc, Ciceres, Castaneæ, Amygdalæ, cæteri que fructus, quia multò minus Frumentum sunt. De Ordeo exuto exteriore spolio, seu de farina ejus, idem omnino dic, quod de Ordeo, neque enim ea despoliatio illud immutat à sua specie.

9. Cum autem modo dixi. Far non esse aptam materiam, de communi Farre loquutus sum, nam si nomine Farris intelligas Timminiam, (hanc enim per illud nomen Far significari ab Hispanis testatur Leander d) sanè apta est, ut modo dixi n. 2. d. Leon. 1. Sicuti etiam non loquutus sum de eo genere Farris, quod à Plinio e vocatur Adortum, c. 9. 7. & ex quo verus, & optimus Panis conficitur, si enim ita est, apta est materia, cum sic supponamus, Adortum esse verum frumentum.

10. Massa veri frumenti, quam passam vocamus, sed cruda, hinc etiam exulat, quia, ut modo diximus, panis non est.

11. Eadem Massa Oleo, vel Butiro frixa, vel clixa, in aqua, cum faciat lagana potius, & pultes, quam panem, certò item ab Altari excluditur.

12. Minutissima particula veri panis, quæ sive absolute f sensibilis non sit, sive f Vasq. etiam ex sententia probabiliore, quamvis Suar. in se sensibilis, tamen talis non sit, respectu Hurt. a-Sacerdotis g consecrantis, non est apta ma-
llique ap-
Leand.
g Leon.
Tr. 7. d. 8.
qu. 81. cum
Hurt.
Vasq. alif-
que contra
Delugo d.
4. de Euch.
n. 116.
h Trid. sess.
13. can. 3.
c. 4.

Materia dubia Consecrationis Sanctissimi Corporis.

1. Panis ex Typha, seu Centeno, Panis ex Spelta, quam Zeam, seu Alicam vocant alii, Panis ex Siligine illa, quam ad Centenum pertinere nonnulli dicunt, valde dubiam i materiam asserunt, quia multum am-
i Doctores
citati, &
passim.

bigitur, an hæc sint Frumentum verum. Huc etiam reduco, quem nos Germanum vocamus.

F 2 14. Dixi

24. Dixi (Siligine illa, &c.) Si enim nomine Siliginis intelligas, ut aliquos intelligere restatur Granado, triticum selectum, seu candidum, quod ab aliquibus Italis vocatur *Grano gentile*, ab aliquibus, *Fruento bianco*, & fortasse correspondet alicui speciei nostræ Majorchæ, seu Roccellæ, de qua supra *nam. 2.* diximus, si inquam frumentum est, aptissima est materia.

a Plin. lib. 8. c. 8. Sanè Plinius *a* ait, Siliginem esse delicias Tritici, & Galenus *b* ait, panem ex Siligine, esse panem perfectissimum, seu perfectissimum alimentum.

b Galen. li. 1. de ciborum facultatib. c. p. 15. Panem ex cremore Tritici, quem appellamus *Amido*, valdè item incerta materia est, quia ut *Amidum* fiat, corrumpi debet farina Tritici.

16. Panis ex Tritico misto notabiliter cum aliis seminibus, vel cum colore rubro cinnabari, quo solemus uti ad litteras consignandas, vel cum Saccaro, vel Melle, quos *Mustacioli* vocamus, semper erit incerta materia, quia quando mistio est in quantitate notabili, semper est dubium, an res sit absolutè hæc, vel illa ex mistis; At si sit in modica quantitate, tunc, cum parum pro nihilo reputeretur, non distrahitur res ad aliam speciem; quare erit consecrabilis.

17. Dubito tamen merito de aliquibus, etiam in quavis modica quantitate. Quis enim acquiescet Leandro, *c* indicanti esse panem ulualem Hostiam rubram, quamvis modico Cinnabari imbibitam? Non ita panis, cui modicum v. g. Saccarum sit immistum; cum enim sic adhuc comestioni humanæ sit aptus, & ex alia parte ea parvitas, ut supponimus, illum non removeat à suo esse, non erit ad consecrationem ineptus. Illicitus autem certò erit, quia est extra usum Ecclesiæ.

18. An autem in hoc casu exigua mistionis illa pars modica intermixta, substantia, v. g. illa modici Saccari, ut etiam Lapillus, terra pulvisculus, vel granum Ordei, millii, similisque generis, sive integri, sive confusi convertatur, necne in Corpus, vel Sanguinem Christi Domini simul cum massa, cum qua facit unum, ad Theologos *d* speculativos enodare pertinet.

d Suar. Vasq. Gran. aliæ que citati a Lean. de Euch. d. 8. q. 10. 19. Panis ex vero Tritico confectus non cum aqua, sed cum aliis humoribus, cum aqua Rosacea v. g. vel succo alicujus her-

bæ, valdè dubia materia est, quia inde panis usualis confici non videtur. Excipe, nisi satis parva fiat mistio liquoris alterius cum aqua naturali, nam tunc idem dicendum esset, quod modo in simili dictum est.

Panis, qui bis est coctus, quem absolutè Biscottum appellamus, aliquis inter materias dubias connumerare posset, sed certè panis est absolutè, quia iterata ea coctio, illum non extrahit ab usuali pane, quare materia dubia non est consecrationis, sed cetera.

§. II.

De Materia Sanctissimi Sanguinis.

Materia certò apta.

1. Vinum de vite, & quidem omne, sive album, sive rubrum, sive ex una Regione, sive ex alia, sive ex natura sua debile, sive (quod adhiberi pro sacrificio semper est convenientius) ex se generosum. Notat autem *e* Vasquez, licet vinum rubrum *e* Vasq. 3. ratione coloris magis assimilatur sanguini, *p. d. 175. a-* idemque vinum rubrum in Scriptura so- *pud Leand.* leat vocari sanguis *uvæ*, unde propter hoc *Tr. 7. de* convenientius videatur apponi in Sacrificio, *Sacr. d. 8.* tamen absolutè convenientius est, propter *q. 25.* munditiem, album. *f. S. Th. 3.*

2. Mustum *f* item, id est liquor ex uvis *p. q. 74.* recentè expressum, apta est materia (licet *ar. 5. c.* illicita, propter consuetudinem Ecclesiæ, *habetur in* &c.) quia est in substantia Vinum, & qui- *c. cum or-* dem potabile, licet non sit plenè purgarum, *ne Vinum,* seu decoctum. Excipe quoad illud de illicito *de consec.* usu, necessitatem dandi Viaticum, vel quid *d. 2.* simile. Excipit etiam *g* Leander festum *g Lean. l.* Transfigurationis, ubi consuetudo urget eo *c. q. 33.* die consecrandi in musto.

3. Vinum congelatum non solum postquam sit liquefactum, verum etiam dum est actu congelatum, alibi *h* sustinui esse ma- *h Li. 2. O-* teriam consecrationi idoneam, quia ex se, *pus. de Sac.* & natura sua est potabile. Relege locum, *Missæ, c. 8.* nam plura minutiora ad hujus rei Praxim *§. 8. an. 8.* ibidem invenies.

4. Vinum, aqua, vel alio humore satis modico mistum, apta est materia, quia sic non amittitur; nec substantia Vini, nec demonstrabilitas Vini, per illud *Hic est Calix,* &c.

&c. Sicuti in simili dictum est modo §. præcedente.

5. Vinum ex se acidum, cum verè sit Vinum, apta est materia. Immo licet cum peccato, validè tamen in rigore Consecratio fieri in Vino, quod incipit acere, seu in acetum abire, si adhuc verè est Vinum, quod palato, immo, & odore rectè distinguere no-ruat aliqui, vide mox n. 10.

Materia certò inepta ad Consecrationem Calicis.

6. Vinum ex pomis, vel aliis rebus, quam ex vite, Mustum item in vis existens, Agrestam item, vel liquorem ex eadem expressum, quod Omphacium appellamus, ineptam materiam ad Consecrationem certò pronuncia, quia nec verè vinum sunt, nec sunt usu porabilia.

7. De guttula non sensibili, quod apta non sit, collige ex dictis §. præcedente, num. 12.

8. Vinum imbibitum in pane, non est apta materia, quia non potest de illo absolute dici, Hoc est vinum, sed potius, Hic est panis, nam propterea, hunc panem vino madefactum esse materiam Sanctissimi Corporis, ibidem dixi num. 6. Adde vinum in pane imbibitum valdè assimilari musto in vis existenti, quod modo inceptum esse consecrationi, sine ulla controversia, docuimus omnes.

Liquor expressus ex uvis passis, (quidquid dicat *a* Amicus & *b* Diana, apud Amadæum non est apta consecrationis materia. Ratio non debet esse illa, in qua prædicti putant, nos inniri, sed quia hic liquor, seu succus, nec est ullo modo Vinum, nec Mustum. Sicuti enim Sapa, (quod nos vocamus Mustum coctum, seu vinum coctum,) quia est decocta à Musto, deperditis ferè omnibus partibus subtilioribus, nec Vinum, nec Mustum est, unde nec computanda inter porabilia, sed comestibilia, ut ego supposui *d* in Tractatu de Jejunio, ita succus ex uvis passis, adeò siccus, & decoctus est, ut nullam Vini, vel Musti potabilitatem seruet, sitque potius dictæ Sapæ similis, quam Vinum.

Materia dubia pro Calicis consecratione.

9. Vinum, quod conditur aromatibus, & hujusmodi rebus, semper est, (si non sit satis modica immistio) materia dubia, quia semper timerur, an aromata adeò sint valida, ut Vinum extrahant, si non à substantia Vini, certè à denominatione absoluta vini, ut non possit dici, Hoc est vinum, sed abeat in Mustum, quo veteres olim utebantur.

10. Pro dubia etiam materia habe, saltè quoad Praxim, Vinum illud, quod in acetum jam abire comprehenditur, quia quamvis, ut dixi num. 5. aliqui dignoscant, an adhuc sit Vinum, tamen semper timendum est, ne in acetum corruptum, jam penitus substantiam Vini amiserit.

11. Quid fiet si ante, vel post Consecrationem Sacerdos advertat pro Vino appositum fuisse acetum in Calice, vel Aquam, alibi e satis dixi.

CAPUT II.

De Forma Consecrationis Eucharistiæ.

Eucharistiæ Forma continetur in his verbis à Sacerdote cum debita intentione prolata. Hoc est enim Corpus meum: Et, Hic est enim Calix Sanguinis mei novi & æterni Testamenti, Mysterium Fidei, qui pro vobis, & pro multis effundetur in remissionem peccatorum.

1. Porò siue illud Hoc sumatur adjectivè, *f* ut sensus sit, Hoc est Corpus meum, sicut pronomen *Hic* sumitur in forma Calicis, siue sumatur substantivè *b*, ut non denoterur Christi Corpus, sed aliqua ratio communi substantiæ, vel Enti, ita ut sensus sit, Hoc, quod continetur sub his speciebus, est Corpus meum, valida est Consecratio. At verò an satis sit, si Sacerdos, dum consecrat, proferat verba solùm, recitando, an debeat proferre significando *k*, idest personaliter faciendo, quod Christus fecit, an potius *l* utroque modo, ut fiat ritè Consecratio, explicare nostrum non est, sed Theologorum: nobis sufficit monere Sacerdotem, ut intendat se gerere, sicut intendit Ecclesia.

3. An item si quis mutet ejusmodi verba, proferendo v. g. sic, Hoc est Corpus Christi. Ecce Corpus meum. Hic cibus est Corpus

F 3 meum,

e In Opus. de Sacr. Missæ, l. 2. c. 8. §. 5.
f Ita tenet De lugo. d. 11. de Euc. n. 154. si attenditur legatur.
g Ita tenet Suar. d. 58 de Euc. sec. 7. c. 5. Th. V. Quinta tamen. h Durand. Innocent. Ocag. alii- que ap. Suarium. l. c. sec. 4. i Vasq. d. 200. c. 2. k Delugo d. cit. 11. n. 110. c. m. S. Th. Val. Suar. a- liisq. l. Suar. Vasq. Co- nin. Delu- go aliisq. innumer. citati à Leon. Tr. 7 d. 9. a. q. 7.

19. 3.
75. a.
Leon.
de
d. 8.
Th. 3.
74.
Tur in
on om-
num,
in sec.
an. l.
33.
2. O-
le Sac.
i. c. 8.
à n. 8.

a Amicus
in curse
Theol. To.
2. d. 16. sec.
3. num. 3.
b Diana
p. 7. Tr. 12
ref. 8.
c Amada-
us contra
Anonym.
de Eucha-
rii. p. 3.
l. 4. m.
Dical. c. 5.
§. 2. nu. 6.